

**HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNI
KAISTRE**

NAKLADNIK

HDLUI, Zagrebačka 4, 52 100 Pula - Pola
tel: 052 214 408; e-mail: istrehdlui2020@gmail.com
www.hdluistre.hr

ZA NAKLADNIKA

Milan Marin, predsjednik

LIKOVNI POSTAV, TEKST:

Eugen Borkovsky

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Iva Gašparić

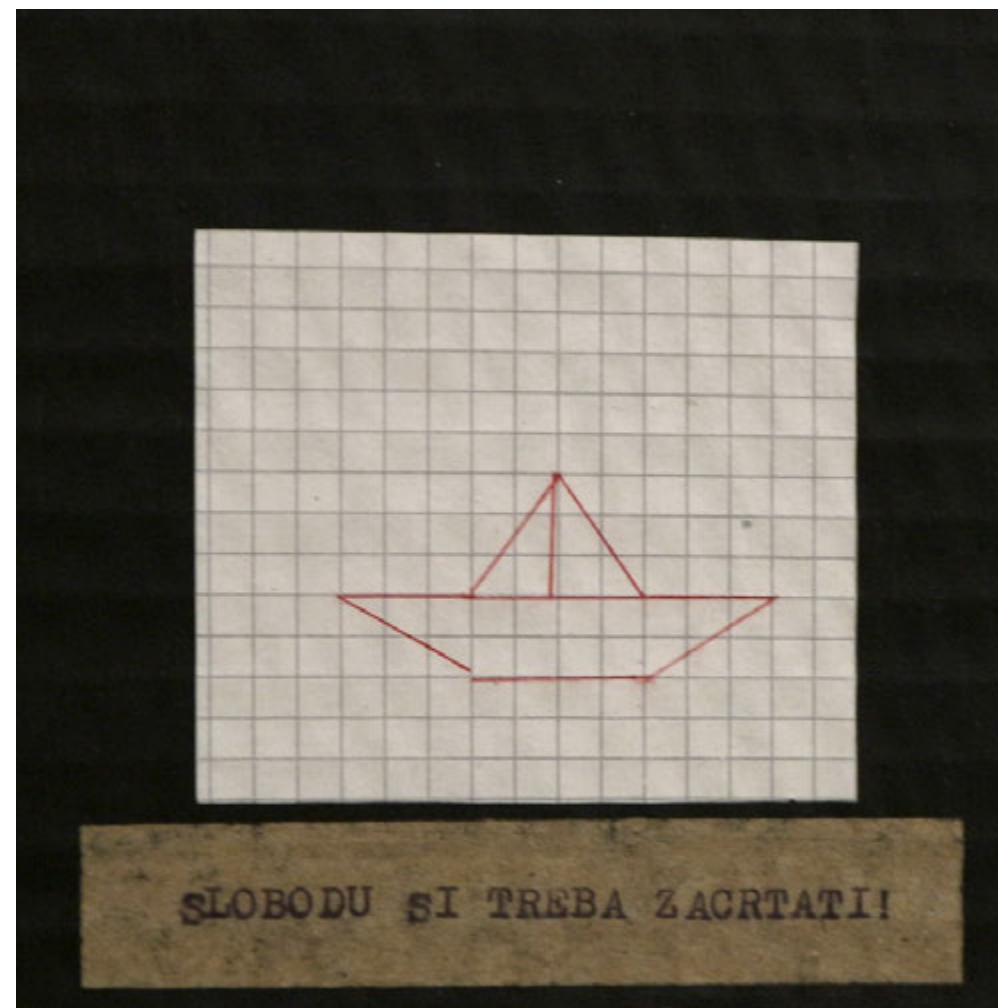
TISAK

DIGICOLOR, Pula - Pola

NAKLADA

200 primjeraka

HDLU Istre, Pula - Pola, 2022.

DARKO BRAJKOVIĆ NJAPO

ZEITGEIST

Ciklus radova posvećen Mladenu Stilinoviću

30. 3. - 25. 4. 2022.

Galerija HDLUI, Zagrebačka 4, 52 100 Pula - Pola
tel: 052 214 408; e-mail: istrehdlui2020@gmail.com; www.hdluistre.hr
Otvoreno svakim radnim danom od 9,00 do 15,00 sati.

zid, pokazuju kao rustikalni okviri. Na njima nalazimo kolaže izvedene od izrezaka kataloga iz supermarketa. Prisutan je decentni kolor i nisu poštovane fotografije proizvoda niti reklamne poruke, već su listovi šarenih kataloga doživljeni kao rasteri. Većina sastavnica nudi oblike geometrijskih isječaka. Neke od njih možemo doživjeti kao znakove, dok neke kao sastavnice kompozicija. Umjetnik rad naziva «Supermarketističke» što asocira na važan pokret tijekom suvremene povijesti oblika suprematizam. Pokret je nastao u Rusiji početkom druge dekade dvadesetog stoljeća. Otamo se proširio Europom, dobio mnoge izvedenice, te znatno utjecao na tokove suvremene umjetnosti. Umjetnik komentira: «Kroz taj rad govorim o antipodnoj poziciji ideje suprematizma i današnje pozicije kulture kroz konzumerizam. Izgleda da je vrijeme avangardi prošlo... Tu mislim na kolektivna naviranja elana i utopističkih ideja u obliku zajedništva i nekog cilja. Ideje koje su suprematizam pokrenule bile su bliske s društvenom političkom zbiljom, a danas se čini da je egzistencija označena samo preživljavanjem, bez ideje ka pomaku u neku bolju budućnost.»

Darko Brajković Njapo iskreno osjeća vrijeme u kojem i mi živimo. Ovo se ogleda i kroz rad koji autor naziva «Manifest supermarketizma». Radi se o tekstualnom radu koji opisuje stanje suvremenosti te dodiruje umjetničke, socijalne i političke situacije. Ovaj je rad nastao u koautorstvu s Frankom Burolo, njegovim prijateljem i «suborcem» još u vrijeme početaka ideje koncepta «Maslačka». Citat dijelova ovog manifesta govori o senzibilitetu i izgrađenoj svijesti autora te njegovom fizičkom i intelektualnom sudjelovanju u tokovima bistrvanja. «Supermarketizam je antipodna pozicija suprematizma! Ako se suprematizam povijesno borio za prevlast senzibiliteta u umjetnosti, Supermarketizam se ne bori, on je agresija! (...) Ako se u suprematizmu njegovao senzibilitet na apsolutnoj razini, u supermarketizmu prevladava potpuno pomračenje senzibiliteta! Dovoljno je zagrebati u tehnokratske teorije i razmisliti čini li nas obilje sretnima, čini li nas komformizam pametnijima, čini li nas politika slobodnima... Supermarketizam je prevlast sadržaja nad suštinom, on je praksa lišena iskustvenog!» Ovim citatom završio bih komentar o vizualnom projektu kojeg potpisuje Darko Brajković Njapo. Preostaje nam pregledavanje ponuđenog. Možemo tvrditi da ovi radovi nikog neće ostaviti ravnodušnim!

Eugen Borkovsky

DARKO BRAJKOVIĆ NJAPO ZEITGEIST

Ciklus radova posvećen Mladenu Stilinoviću

DARKO BRAJKOVIĆ NJAPO, neumorni likovni pregalac, dugi niz godina ostvaruje vizualizacije koje se ponekad prepliću. Katkad se dosljedno drži jedne ideje koju realizira tijekom vremena. Događa se da neke projekte ostavlja, a prelazi na neke druge, da bi one započete nastavio i privodio nekom obliku koji ne mora biti definitivan. I ovi radovi se, u promišljanju i izvedbi, naslanjaju na ideju, autorov koncept «Maslačka» koji bi pojednostavljeno glasio: «Sve utječe na sve i sve je povezano». Ovaj umjetnik svakodnevnost i kreativnost doživljava kao cjelinu: kao konstantno misaono propitivanje uz stalni kontakt s materijalima i oblikovanjem. Artefakti ovog postava zaista nude bogatstvo impresija. Radovima u svim izloženim cjelinama umjetnik kao da je želio dotaknuti, provocirati, obilježiti, upozoriti, potaknuti na razmišljanje sve kategorije posjetilaca. Najčešće radovi nude propitivanje pojma vrijednosti. Većina progovara o proletarijatu, odnosu podivljalog kapitalizma i ukidanja, zanemarivanja radničkih prava. Tu su naznačena i politička pitanja bahatih birokrata. Nalazimo provokaciju na račun klasičnog slikarstva ili igru riječima i smislom u pjesničkom kanonu. Neki radovi dodiruju erotsku problematiku, ali uvijek uz oslonac na reklamokraciju. Svaki, pa i najmanji od ovih radova, zahtijeva budan pogled i otvoreni um.

Pred nama se nižu kompozicije svih zamislivih kombinacija iskaza. Tu nalazimo referiranje na enformel, suprematizam, anarhizam, barok, geometrijsku apstrakciju, zapise slovima, političke, reklamne i civilizacijske simbole, klasično slikarstvo, simbolizam... Svi radovi nude i raznorodne pristupe oblikovanju. Tu su ready made, crtež, slikanje, objekt, skulptura, otiskivanje, kolaž, perforacije, korištenje slova... Većina podloga je ambalaža, kartoni, a korišteno je mnogo slikarskih, ali još i više neslikarskih tehnika i materijala.

Ovaj projekt se referira na kreativnu poetiku Mladena Stilinovića. Ovaj poznati i priznati umjetnik, rođen 1947., preminuo je 2016. godine. On je oko 1970. godine bio jedan od predstavnika tzv. nove umjetničke prakse. Mladen tada kreće propitivati onovremene izložbene, galerijske i muzejske, modalitete prezentacije. Eksperimentirajući i provocirajući, načinima predstavljanja i načinom oblikovanja, sudionicima likovnih događanja nudi drugačije načine prezentacija kreativnog činjenja. Stilinović preferira izlaganje na neformalnim lokacijama eksterijera i/ili interijera. Izvođenjem umjetnosti iz konvencija, na humoran, cyničan, ponekad emocijama obojeni način, uz pitanja umjetničke prakse onog vremena, problematizira individualna stanja poput doživljaja lijenosti i/ili boli. Potrebno je reći da je Darko Brajković Njapo 2017. godine obilježio godišnjicu Mladenove smrti izabirući nekonvencionalan, ali znakovit prostor ulice/trga u Umagu, uz zgradu gdje je djelovala galerija Dante koju je vodio pok. galerista Marino Cettina (1959. – 1998.). Moramo znati da je od 1985. godine Marino Cettina bio jedan od prvih privatnih galerista u tadašnjoj Jugoslaviji, ostvarujući zbirku radova eminentnih autora iz zemlje i inozemstva. «Marino Cettina bio je fokusiran na umjetnike u naponu njihovih karijera, umjetnike koji su istraživali teme suvremene umjetnosti i društva u medijima fotografije, slikarstva, skulpture, instalacije, performansa i video umjetnosti (Marina Gržinić).» Poveznica je i činjenica da je Mladen Stilinović predstavio svoje radove i u galeriji Dante, kasnije nazvanoj po vlasniku, Marino Cettina. Najveća grupa radova ovog predstavljanja nosi naziv «Ciklus radova posvećen Mladenu Stilinoviću», a koju je Darko Brajković Njapo ostvarivao od 2017. godine do danas. Ovdje taj ciklus predstavlja kao cjelinu unutar galerijskog okruženja. Opisanje pojedinih radova predstavljalo bi skrnavljenje projekta. Možemo se osloniti na autorove komentare. On kaže: «...Nakon Mladenove smrti osjetio sam potrebu odat počast umjetniku uz čije sam radove i poetiku odrastao, uz Davida Belasa i Andreja Zbašnika u periodu djelovanja MMC-a Atelier I u Poreču, tijekom srednjoškolskog naukovanja. Taj utjecaj i saznanja o konceptualnoj umjetnosti značili su prekretnicu u mojem shvaćanju umjetnosti i prelazak s moderne na suvremenu umjetnost. (...) Serija radova koju sam počeo raditi 2017. godine, a sastoji se od njih stotinjak, manjih formata, u tehnici kolaža i slikarija na kartonu ambalaže. Ciklus sam predstavio 2018. godine, zajedno s Tomom Zidićem, u konceptualnom dešavanju «Kantun» u Umagu na pročelju galerije Marino Cettina u Umagu. Ova akcija je

zamišljena kao cjelodnevni događaj, nenajavljena u medijima, po uzoru na «izložbe/akcije» grupe šestorice autora: M. Stilinović, S. Stilinović, B. Demur, Ž. Jerman, V. Martek, F. Vučemilović, koji su u bivšoj državi uveli direktni oblik umjetničke prezentacije, lišen uobičajene izlagačke birokracije». «...U ciklusu progovaram kroz poziciju radnika i umjetnika. Praksa rada s neumjetničkim materijalima i reciklaža mi nije strana i dugo godina je prakticiram. Kroz tematiku posvećenu radništvu, progovaram o sociopolitičkim situacijama s osloncem na ideje ljevice i kroz svojevrsni anarhizam. Pritom sam svjestan vlastite proleterske pozicije u vremenu divljeg kapitalizma, gdje osnovna egzistencija diktira i agresivno određuje osobne slobode pojedinca. U tom društvenom okruženju ne njeguje se altruizam i kolektivizam. Druga pozicija kroz koju progovaram je umjetnička, kroz dvadesetogodišnji konstantni rad i prisutnost na umjetničkoj sceni. Spremajući ovu izložbu izdvojio sam ono što podražava Mladenov repertoar materijala i tehnika...». Možda najsuptilnija, izuzetna grupa ovog postava radovi su koje autor naziva «Can Money Fix It!?» (Može li to novac popraviti?). Ovaj poliptih nastao je 2021. godine. Radi se o tanjurima koji su razbijeni, da bi kasnije, u spojeve lomova, bile umetnute trake izrezane od validnih novčanica, šta je zakonski delikt – kao oblik tihog anarhizma, te zajedno s njima, vraćene u oblik tanjura. «To je aluzija na staru japansku tehniku kintsugi gdje se razbijenim predmetima svakodnevnog života vraća dostojanstvo sastavljajući ih na način da se pukotine ispunjavaju zlatom. Za razliku od u Europi prisutnih praksi, koje teže sakrivanju derutnog dijela povijesti predmeta, ovaj kreativni postupak omogućava da objekt opet može ispunjavati definiranu funkciju. Ova tehnika poštuje japansku wabi-sabi, filozofiju prihvaćanja nesavršenosti. Tehnika kintsugi također može korespondirati i sa stavom nihongo (bez uma, iza uma) mentalnim stanjem, koje uključuje koncepte nevezanosti, prihvaćanja promjena, te datosti kao aspekata ljudskog života...» U postavu nalazimo rad sastavljen od dvanaest objekata. Radi se o komercijalnoj ambalaži za ponudu manjih količina, najčešće prehrambenih proizvoda. U nju umjetnik prozirnom folijom pakira nekoliko voćaka po uzoru na markete. No, on u svaki ovaj voćni aranžman dodaje po jednu fotografiju obnažene djevojke iz Wurt kalendara. Time dobiva pakete što odgovara mjesecima u godini kojih ima dvanaest, a koje nalazimo ovješene na zidu galerije. Rad je nazvan «Infernal Beauty» (Paklena ljepota). Iz rada, a što svjedoči i naslov, shvaćamo da umjetnik propituje nekoliko stvari. Jedna je i ekologija – ambalažiranje malih količina hrane u sintetične, teško razgradive materijale. Slijedi asocijacija na reklamokraciju, fotografija obnažene djevojke trebala bi privući kupca jer ova civilizacija njeguje kult trendovske ljepote. I, možda najvažnije, propitivanje mijene i tijeka. Jer, i djevojka i voće promijenit će izgled i sastav. Neminovan tijek svega oko nas, dotiče i ljepotice koje u vremenu prestaju biti uteegnute, mlađahne i zamamne. Isto se događa i ambalažiranim plodovima voća. Autor komentira: «...Osobno smatram da je ljepota u energiji i da su kanoni koji određuju ljepotu nametnuti... Recimo, idu mi na živce ove nove ai selfie kamere koje po defaultu peglaju bore! Ja u borama vidim tijek... vidim bogatstvo...». Rad koji definira lijevu, liberalnu poziciju autora, zasigurno je «Radniku mrvice», nastao također prošle godine. Na zidu nalazimo korištene radne rukavice ispunjene masom koja im daje čvrsti oblik ruke. One se pojavljuju u parovima, ali i u grupi što priziva u misao radničku klasu. Na nekim rukama u rukavicama i na podu nalazimo mrvice i komadiće kruha. Poruka je prilično jasna. I pod/naslov rada: «Proleter i svih zemalja, ovo ne valja», parafraza parole iz vremena ideje o ljudskom bratstvu, to potvrđuje. Problem svijeta nije u nacionalnostima, rodnom opredjeljenju, vjerama ili sličnim podjelama stanovnika ovog nam jedinog planeta. Problem je u raspodjeli ostvarenih dobara. Znatno premali dio ide onima koji su ga ostvarili. Globalizacija se pretvorila u pogodnosti isključivo krupnom kapitalu, mega-tvrtkama. Oni koji su realno ostvarili dobit, sramotno su nagrađeni mrvicama sa stolova bogatih. Još jedan rad izaziva posebnu pažnju. Radi se o nizu, seriji za koju su kao podloge korišteni kvadratni papirnati tanjuri namijenjeni za slavlja, roštiljade ili fešte. Oblik korištene podloge izaziva humorni dojam jer, taj predmet u originalu, iako je određen za jednokratnu uporabu, ima na sebi dekorativne elemente koji se, postavljeni na